

Jaarverslag Interbestuurlijk toezicht 2024

Unit Toezicht

mei 2025

**Provincie Noord-
Holland**
Gedeputeerde Staten

BEL/BS

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl

Inhoud

Interbestuurlijk Toezicht 2024	2
Sanctiemiddelen	3
Financieel toezicht	4
Informatie- en archiefbeheer	5
Omgevingsrecht	5
Huisvesting van verblijfsgerechtigden	6
Meldingen en incidenten	6
Infographic	7

Interbestuurlijk Toezicht 2024

De toezichtstaken van de provincie Noord-Holland zijn ondergebracht bij de Unit toezicht. Deze Unit bestaat uit de teams Interbestuurlijk toezicht (IBT) en Financieel toezicht (FT).

De domeinen waarop het team IBT in 2024 toezicht heeft gehouden, zijn Informatie- en archiefbeheer, Omgevingsrecht en de Huisvesting van verblijfsgerechtigden. Voor het domein Huisvesting van verblijfsgerechtigden zorgen gemeenten (op grond van artikel 28 van de Huisvestingswet 2014) voor de huisvesting van statushouders (asielzoekers met een verblijfsvergunning) volgens een taakstelling. De taakstelling wordt elk half jaar bepaald door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en is afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente en het verwachte aantal statushouders.

In 2024 zijn er geen nieuwe thematische onderzoeken uitgevoerd. Binnengekomen meldingen/incidenten zijn opgepakt en behandeld.

De resultaten van het toezicht leiden tot een oordeel op het betreffende domein: groen betekent voldoende, geel betekent dat er enige verbetering noodzakelijk is, oranje houdt in dat er veel verbetering noodzakelijk is en bij rood is het onvoldoende.

Het Team FT houdt toezicht op de gemeentefinanciën. Wanneer een gemeente alle jaren structureel sluitend presenteert, krijgt deze de kwalificatie groen. Structureel houdt in dat de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Als enkel het begrotingsjaar structureel sluitend is, maar de meerjarenraming niet, krijgt deze de kwalificatie geel. Een oranje kwalificatie betekent dat het begrotingsjaar niet structureel sluitend is en binnen de termijn van de meerjarenraming wel. Een rode kwalificatie betekent dat zowel het begrotingsjaar als de meerjarenraming niet structureel sluitend is.

In de bijgevoegde infographic is te lezen hoe er op de verschillende domeinen is gescoord. Jaarlijks worden de resultaten ook weergegeven in een interactieve kaart op de website van de provincie Noord-Holland ([Kaart en Data](#)).

Sanctiemiddelen

Wanneer een gemeente haar wettelijk verplichte taken niet uitvoert, is er sprake van taakverwaarlozing. Als wij taakverwaarlozing constateren, kunnen we sanctiemiddelen inzetten. Interbestuurlijk toezicht heeft twee sanctiemiddelen, namelijk:

1. Indeplaatstreding. Dit wil zeggen dat de provincie de taken van de gemeente uitvoert namens en op kosten van die gemeente.
2. Schorsing en vernietiging. Wanneer we constateren dat een besluit in strijd is met de wet, kan het college van GS dit besluit voor schorsing of vernietiging voordragen aan de minister. De minister kan het besluit dan schorsen en/of vernietigen.

Het interbestuurlijk toezicht doorloopt bij interventies altijd een landelijk vastgestelde procedure, de zogenaamde interventieladder. De interventieladder geeft de stappen weer die doorlopen moeten worden voordat een van de twee sanctiemiddelen ingezet worden.

De interventieladder bestaat uit de volgende treden:

- Stap 1 – signaleren: vaststellen dat er vermoedelijk sprake is van taakverwaarlozing.
- Stap 2 – valideren: informatie opvragen bij de gemeente of het waterschap en andere belanghebbenden over gesignaleerde misstanden, valideren dat er sprake is van taakverwaarlozing en vaststellen wat de oorzaak is.
- Stap 3 – actief toezicht houden: afspraken maken met de gemeente over acties, termijnen en vervolg.
- Stap 4 – vooraankondiging van interventie: de gemeente aanzeggen dat het instrument indeplaatstreding zal worden toegepast en het openbaar publiceren van deze aanzegging.
- Stap 5 – laatste kans geven: besluiten tot indeplaatstreding met een laatste termijn voor de gemeente om alsnog zelf het gebrek op te lossen.
- Stap 6 – indeplaatstreding bij taakverwaarlozing: het uitvoeren van de verwaarloosde taak, namens en op kosten van de gemeente.

Financieel toezicht

In 2024 is van alle 44 gemeentebegrotingen een analyse gemaakt. Deze analyses zijn ambtelijk besproken. De Gemeenschappelijke regelingen zijn op basis van prioritering behandeld vanwege personele wisselingen. Van 3 van de 37 Gemeenschappelijke regelingen is in 2024 geen analyse gemaakt, omdat deze laag geprioriteerd zijn als risicovol.

Het is alle Noord-Hollandse gemeenten gelukt om een structureel en reëel sluitende begroting 2025 in te dienen. Bij een achttal gemeenten is dit gelukt met behulp van de inzet van maximaal 10% van het surplus van de algemene reserve. Vrijwel alle gemeenten hebben hun deel van de korting van € 675 miljoen korting op de Algemene Uitkering als eenmalige negatieve baat opgenomen. Met het ravijnjaar in het vooruitzicht heeft een aantal gemeenten (in regionaal verband) opdracht aan gemeenschappelijke regelingen gegeven om bezuinigingsmogelijkheden in de begroting 2026 in beeld te brengen.

Van de 44 gemeenten volgen 35 het VNG-advies op om een statement te maken: in de meerjarenraming daadwerkelijk het tekort niet meer te dichten of zodanige bezuinigingen op te nemen dat het ten koste gaat van hun voorzieningen. Als belangrijkste oorzaken van de tekorten worden vooral de volgende zaken benoemd: de gestegen kosten voor jeugdzorg en WMO, loonkosten van inhuur personeel en de significante korting op de algemene uitkering.

Eind 2024 zijn nog niet alle gemeenten van de provincie Noord-Holland begonnen met het treffen van maatregelen tegen de verwachte tekorten vanaf 2026. De meeste gemeenten bereiden zich in het voorjaar van 2025 voor op ombuigingen/bezuinigingen voor begrotingsjaar 2026.

Informatie- en archiefbeheer

Het domein Informatie- en archiefbeheer houdt toezicht op 66 organisaties. Er zijn in 2024 geen nieuwe beoordelingen uitgevoerd, lopende zaken zijn wel doorgegaan. In het eerste kwartaal van 2025 wordt een steekproef gedaan, hierbij worden 10 organisaties beoordeeld over beoordelingsjaar 2023. De steekproef wordt uitgevoerd op basis van de beoordelingen over toezichtjaren 2021 en 2022. Er worden 6 organisaties beoordeeld die niet goed hebben gepresteerd in 2022 en 4 organisaties die wel goed hebben gepresteerd. Een samenvatting van deze beoordelingen wordt gedeeld met de gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen waar de provincie Noord-Holland toezicht op houdt.

Omgevingsrecht

Vanwege de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 is het systematisch toezicht beperkt gebleven tot het hebben van de juiste documenten, zoals het Uitvoerings- en Handhavingsbeleid, het jaarverslag, het uitvoeringsprogramma en hun kwaliteitsverordening. Deze documenten geven inzicht in beleidscyclus van de VTH-taken. Voor alle 44 gemeenten is beoordeeld of zij deze gevraagde documenten hebben aangeleverd aan de provincie. De resultaten hiervan zijn dat 8 gemeenten alle gevraagde documenten hebben aangeleverd, 11 gemeenten hebben 1 of 2 documenten niet aangeleverd en 25 gemeenten hebben 3 of meer documenten niet aangeleverd. De gemeenten die alle gevraagde documenten hebben aangeleverd ontvangen een compliment. De gemeenten die niet alle documenten hebben aangeleverd krijgen de mededeling welke documenten ontbreken en dat zij geacht worden de juiste documenten in 2025 wel op tijd aan te leveren. De waterschappen en omgevingsdiensten zijn niet beoordeeld.

Het toezicht binnen het domein omgevingsrecht is voor het beoordelingsjaar 2023 steekproefsgewijs uitgevoerd. Voor 10 van de 44 gemeenten zijn de aangeleverde documenten getoetst aan de kwaliteits- en procescriteria die zijn opgenomen in de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit voor de Uitvoerings- en Handhavingstaken. Deze 10 gemeenten hebben een terugkoppeling ontvangen over deze toetsing en welke aandachtspunten wij hebben gevonden. Zo nodig

en/of gewenst zijn de aandachtspunten ambtelijk besproken met de betreffende gemeente. Vervolgens is de beoordeling definitief gemaakt en is een bestuurlijke brief aan het college van B&W gestuurd met de belangrijkste aandachtspunten en/of een overzicht van ontbrekende documenten. De aandachtspunten uit de inhoudelijke steekproef zijn samengevat en hebben wij met alle gemeenten gedeeld.

Huisvesting van verblijfsgerechtigden

Het toezicht op het domein huisvesting Verblijfsgerechtigden is conform het vastgestelde beleid uitgevoerd. Alle 44 Noord-Hollandse gemeenten hebben na de peildata 1 januari 2024 en 1 juli 2024 een beoordelingsbrief ontvangen. Met de 26 gemeenten die 'oranje' scoorden zijn op ambtelijk niveau gesprekken gevoerd over de oorzaken van, en mogelijke oplossingen voor de achterstand. Deze gemeenten zijn tevens gevraagd om een plan van aanpak op te stellen. De Unit Toezicht blijft naar aanleiding van de ingediende plannen met de gemeenten in gesprek over de voortgang.

Meldingen en incidenten

Burgers, maar ook organisaties, kunnen bij IBT een melding of klacht indienen als men van mening is dat een gemeente, omgevingsdienst of waterschap zich niet aan de wettelijke regels of rechterlijke uitspraken houdt. Dit geldt enkel voor de zogeheten medebewindstaken. In 2024 heeft de provincie 17 keer een dergelijke melding of klacht in behandeling genomen. In eerste instantie wordt onderzocht of de klager nog rechtsmogelijkheden heeft (dan moet de burger namelijk eerst deze mogelijkheden benutten) of bij de Ombudsman zijn klacht kan indienen. Heel soms betreft het klachten waarbij het lijkt of de gemeente de wettelijke regels niet heeft gevolgd of zich niet heeft gehouden aan een rechterlijke uitspraak. Dergelijke klachten vergen goed onderzoek van IBT, voordat er actie kan worden genomen richting gemeenten.

Uitvoering Interbestuurlijk Toezicht Noord-Holland

Interbestuurlijk toezicht (IBT) is het toezicht tussen de verschillende lagen van de overheid. Provincies hebben binnen IBT, op grond van de Wet revitalisering generiek toezicht (WRGT), een belangrijke rol. Provincies zijn verantwoordelijk voor het toezicht op gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen, bij de uitvoering van een aantal specifieke wettelijke taken. Interbestuurlijk Toezicht is onderdeel van de kwaliteitsborging die ervoor moet zorgen dat de overheid zich aan de wet houdt en haar taken blijvend goed uitvoert en inwoners en bedrijven daarop kunnen vertrouwen.

JAARVERSLAG IBT 2024 PER DOMEIN:

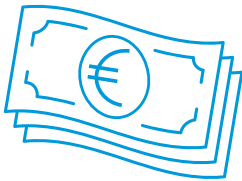

INCIDENTEN/MELDINGEN

- De provincie houdt incidentgericht toezicht op medebewindstaken die niet als risicodomein zijn aangemerkt. Dat betekent dat op deze terreinen niet systematisch of specifieke informatie wordt uitgevraagd en beoordeeld.
- In 2024 is de provincie 17 keer in actie gekomen na een melding of klacht.

FINANCIEEL TOEZICHT

- Gemeenten
- 1 groene gemeente
  - 42 gele gemeenten
  - Geen oranje gemeenten
  - 1 rode gemeente

INDELEN 4-KLEUREN

- Groen: alle jaren structureel sluitend
  - Geel: minimaal 2024 structureel sluitend
  - Oranje: alleen laatste jaar structureel sluitend
  - Rood: alle jaren structureel niet sluitend
- Veel gemeenten kampen met tekorten in de meerjarenraming 2025-2027. Belangrijkste oorzaken:
    - de gestegen prijzen van indexering en loonkosten van zowel de gemeenten als hun verbonden partijen,
    - de inzet van middelen voor het opstellen van omgevingsplannen en de ontwikkeling van de middelen binnen het sociaal domein.
    - Maar ook de duurdere inhuur van personeel.
  - Daarbovenop komt nog de daling van de algemene uitkering vanaf 2026, wat voor grote problemen zal gaan zorgen.

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

- 34 van de 37 regelingen zijn in 2024 geanalyseerd. Over de uitkomst van de analyse is een brief aan het bestuur gestuurd. Bij de regelingen maken we geen onderscheid in kleur.

De Gemeenschappelijke regelingen zijn op basis van prioritering behandeld. Van 3 van de 37 Gemeenschappelijke regelingen is in 2024 geen analyse gemaakt omdat deze laag geprioriteerd zijn als risicovol.

FINANCIEEL TOEZICHT OP DE WATERSCHAPPEN

- Onder toezicht stonden:
- Hoogheemraadschap van Rijnland
  - Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
  - Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV)
- De begrotingen van de drie waterschappen zijn geanalyseerd

- Bevindingen zijn ambtelijk besproken en schriftelijk gedeeld met het waterschapsbestuur.
- Gelet op de financiële positie van Waterschap AGV hebben ambtelijke en bestuurlijke overleggen plaatsgevonden van de toezichthoudende provincies Utrecht en Noord-Holland met AGV.
- Het herstelplan kasgeldlimiet AGV is goedgekeurd door GS van Utrecht en GS van Noord-Holland.'

OMGEVINGSRECHT

Onder toezicht stonden:

- 44 gemeenten
  - 4 Omgevingsdiensten
  - 3 Waterschappen
- 10 gemeenten inhoudelijk getoetst (via steekproef)
    - Bevindingen gedeeld met alle gemeenten

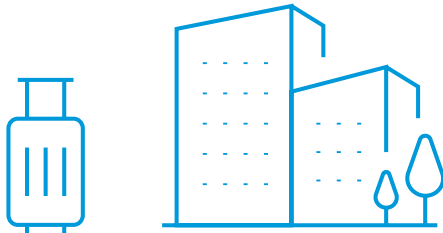
- documenten aangeleverd door gemeenten getoetst op volledigheid en actualiteit:
- 8 gemeenten hebben alle gevraagde documenten aangeleverd
- 11 gemeenten hebben 1 of 2 documenten niet aangeleverd
- 25 gemeenten hebben 3 of meer documenten niet aangeleverd
- 0 gemeenten die geen documenten hebben aangeleverd

HUISVESTINGSCIJFERS VERBLIJFSGERECHTIGDEN

- Achterstand per 1 januari 2024: 1.627
- Taakstelling 1e helft 2024: 3.104
- Totaal te realiseren tot 1 juli 2024: 4.731
- Gerealiseerd in 1e helft 2024: 1.334
- Achterstand per 1 juli 2024: 2.576
- Taakstelling 2e helft 2024: 2.812
- Totaal te realiseren tot 1 jan. 2025: 5.388
- Gerealiseerd in 2e helft 2024: 2.489
- Achterstand te realiseren huisvesting per 1 januari 2025 : 2.899 personen

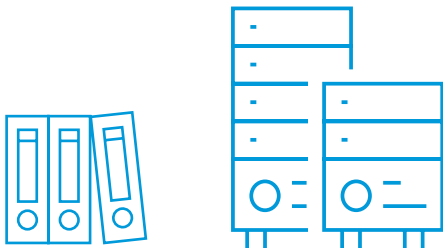
ONDER TOEZICHT STONDEN:

- 44 Gemeenten
- 8 groene gemeenten
  - 10 gele gemeenten
  - 26 oranje gemeenten

INDELEN 3-KLEUREN VERKEERSLICHT

- Groen: taakstelling tweede helft 2024 gehaald
- Geel: relatief kleine achterstand op de taakstelling tweede helft 2024
- Oranje: relatief grote achterstand op de taakstelling tweede helft 2024

INFORMATIE- EN ARCHIEFBEHEER

Onder toezicht stonden:

- 44 Gemeenten
  - 19 Gemeenschappelijke regelingen, waaronder:
    - 4 omgevingsdiensten
    - 5 veiligheidsregio's
    - 1 vervoerregio
    - 2 GGD'en
    - 2 participatiebedrijven
    - 5 werkorganisaties
  - 3 Waterschappen
- 10 organisaties beoordeeld over toezichtsjaar 2023 (uitgevoerd begin 2025)
  - Met verschillende organisaties zijn er verificatie/ ambtelijk gesprekken gevoerd nav toetsingsjaar 2022.
  - Met 1 gemeente een bestuurlijk gesprek nav toetsingsjaar 2022.
  - Er stonden 2 gemeenten onder actief toezicht